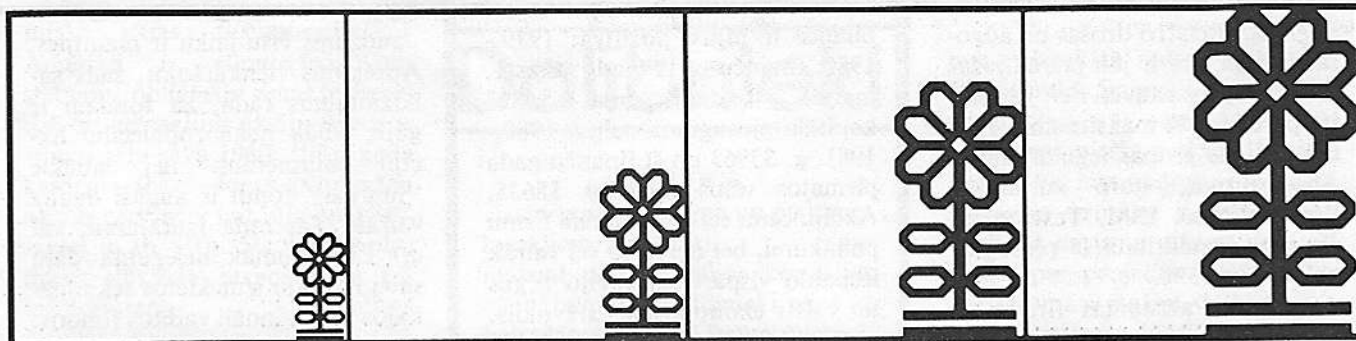

1982. gada martā num.33 Latviešu fonda apkārtraksts

FONDA IEGULDĪJUMI

Par LF ieguldījumiem rakstīju pirms nepilniem diviem gadiem apkārtraksta 28. numurā. Neatkarīgo agrāk teikto, bet aprakstīšu pašreizējo ieguldījumu stāvokli, izvēles principus un risināmās problēmas. Pašreizējās ieguldījumu vērtības, ienākumi un citi skaitļi ir uz 1981. gada 31. oktobri.

Par ieguldījumiem atbild LF padome, un tai padomu sniedz finanču komisija. Finanču komisijā pašlaik ir septiņi dalībnieki ārpus padomes un trīs no padomes (sk. apkārtraksta 32. num. 1. lp.). Bet lielo attālumu dēļ visa finanču komisija nekad nav sanākusi kopā, tās dalībnieki kalpo galvenokārt individuāli vai grupās par padomdevējiem vai vadlīniju ieteicējiem. Praktiski, par lielāko ieguldījumu daļu izšķiras Jānis Stankevics un LF māklers Moors and Cabot, Inc. firmā Ričards Mors (Richard Morse), konsultējoties ar Juri Petričeku, Andri Padegu, Staņislavu Duļevski, Egonu Kubuliņu. "Kalifornijas grupa" Ojāra Celles vadībā ir ieteikusi dažu akciju iepirkšanu.

LF līdzekļu apsaimniekošanas pamatā ir izšķiršanās par risku, ko fonds var uzņemties: jo lielāki ir sagaidāmie ienākumi, jo lielāks parasti ir risks. LF padomes vēlēšanās iegūt iespējami lielākus ienākumus jālīdzsvaro ar tās atbildību par uzticēto kapitālu, sevišķi to, kas ir aizdots un ko dalībnieki katrā laikā var pieprasīt atpakaļ.

Darbība

Izšķiršanās ir divējāda — (1) vai ieguldīt Kanadā vai ASV un (2) kad un ko pirkt un pārdot.

Kanadā vai ASV?

Septiņdesmito gadu sākumā un vidū gandrīz visus fonda līdzekļus ieguldīja Kanadā, lai izmantotu augstās Kanadas procentu likmes. 1977. gada rudenī Kanadā bija ap \$280,000 (Kanadas valūtā) un ASV pāris desmit tūkstoši dolāru. Lai izbalansētu ieguldījumus un sagaidot, ka Kanadas dolārs varētu kļūt mazāk vērtīgs, turpmāk ASV ieņemtās dalībnieku maksājumus fonds ieguldīja ASV, pa reizei pārvedot arī kapitālu no Kanadas. Rezultātā pēdējo četrus gadus laikā ieguldījumi ASV ir pieauguši, un 1981. gada 31. oktobrī sadalījums (ieguldījumu pirkšanas cenā) bija šāds: ASV \$224,000, Kanadā \$222,000, Austrālijā \$5,000.

Tā kā fonda grāmatvedība ir ASV dolāros, svārstības valūtas kursā iespaido LF bilanci. Padome ir nolēmusi ieguldīt Kanadā apmēram tik daudz, cik Kanadas dalībnieki ir aizdevuši. Tas prasīs vēl tālāku līdzekļu pārvešanu no Kanadas uz ASV un samazinās valūtas kursa svārstības iespaidu uz LF bilanci. Padomei būs jāizšķiras, kad un kur obligācijas pārdot un kā ieguldīt attiecīgos līdzekļus ASV.

Ieguldījumu izvēle

1980. gada vasarā Bostonā LF finanču komisija, kuŗas sēdē informēšanās nolūkos piedalījās arī ALA-s kasieris Valdis Kārkliis, izstrādāja jaunas vadlīnijas, kas iesaka, kā LF līdzekļus sadalīt starp dažāda riska ieguldījumiem. Šīs vadlīnijas pieņēma LF padome savā 1980. gada 28.-29. jūnija sēdē Piesaulē. Vadlīnijas sadala ieguldījumus piecās grupās un katrai grupai ieteic robežas - kā procentus no visa ieguldījuma, kas nebūtu pārsniedzamas.

1. grupa. Ieguldījumi ar noteiktu atmaksas vērtību, t.i. nauda banku kontos un ieguldījumi firmu un valsts obligācijās ("bonds").

2. grupa. Elektrības un gāzes sadales firmas ("utilities"), kas ir relatīvi stabilas, jo firmu peļņu un pārdodamo produktu cenas nosaka valsts un patērētāji ir samērā nemainīgi. Bet peļņa un akciju cenas atkarīgas no procentu likmēm, jo firmas darbojas ar lieliem aizņēmumiem.

Pieņemtās vadlīnijas nosaka, ka par abām pirmajām grupām vēlams ieguldīt ne vairāk kā 70% (rēķinātus no pirkšanas cenas) LF līdzekļu. Laikā, kad šīs vadlīnijas pieņēma, 79% fonda līdzekļu bija šajās divās grupās; tagad ir 68% (54% pirmajā grupā, 13% otrajā). Šī pārmaiņa panākta, ieguldot jaunos līdzekļus ASV firmu akcijās un pārdodot daļu Kanadas obligāciju, tā samazinot ieguldījumus Kanadas obligācijās no 48% uz 41% no LF vērtības.

3. grupa. Relatīvi drošas un augo-
šas firmas, kas ir jau pierādījušas
savas spējas pastāvēt. Šeit vadlī-
nijas paredz 25% maksimumu. Paš-
laik visi šīs grupas ieguldījumi ir
ASV firmās, starp kurām ir
Westinghouse, IBM, Textron un
Texaco. Ieguldījumi ir pieauguši
no 11% uz 15%.

4. grupa. Pazīstamas firmas ar
lielu augšanas iespēju, kuŗu
ienākumi ir cikliski vai atkarīgi no
vienreizējām tirgus iespējām.
Vadlīnijas šeit paredz 15% mak-
simumu, un šī robeža ir gandrīz
sasniegta (bija 8%). Lielākie ie-
guldījumi ir Boeing, Fairchild In-
dustries un Sterling Drug firmās.

5. grupa. Maz pazīstamas vai
jaunas firmas ar ļoti lielu
augšanas iespēju, kuŗu ienākumi
ir atkarīgi no uzņēmuma izveido-
šanas vai rūpniecības nostabilizē-
šanās. Šajā grupā ir tikai viens
ieguldījums — Renn Industries
akcijās, ko fonds nopirka Kanadā
septiņdesmito gadu sākumā. Pir-
majos gados akciju cena stipri
nokritās, bet tagad atkal pieaug.
Nav paredzēts palielināt nepilno
2% ieguldījumu šajā grupā.

Ienākumu veidi

Visi LF ieguldījumi, izņemot 5.
grupas Renn Industries, maksā
regulāras dividendes vai procentus.
Visumā dividenžu un procentu
ienākums ir lielāks zemāko nu-
muru grupām: rēķinot uz ieguldī-
jumu pirkšanas cenu, Kanadas
obligācijas caurmērā maksā
9.4%, 2. grupa maksā 10.7%, 3.
grupa 6.2% un 4. grupa 3.9%.
Lielāko daļu brīvās naudas fonds
tur "money market" kontā, kur
procentu likmes mainās no dienas
dienā, bet caurmērā 1981. gadā
bija ap 16-17%. Vasaras beigās
likmes bija pāri par 18%. Šis
labās likmes dēļ pagājušajā gadā
fondam reizēm bija pāri par
\$100,000 šādos kontos.

Otrs ienākumu avots ir akciju
cenas pieaugšana. Cerība uz akci-
ju pieaugšanu ir iemesls, kāpēc lī-
dzekļi ir ieguldīti 3., 4. un 5.
grupā. Kaut arī uz dažiem darīju-
miem fonds ir zaudējis, caurmērā

balance ir bijusi pozitīva: 1979.-
1980. finanču gadā (gads sākas 1.
maijā) fondam bija \$4813
kapitāla pieauguma peļņa, 1980.-
1981. g. \$3963 un šī finanču gada
pirmajos sešos mēnešos \$8635.
Akciju cenu celšanos noteic firmu
panākumi, bet nereti to vēl vairāk
iespaido vispārējais akciju tirgus
un valsts ekonomiskais stāvoklis.

Bet tirgus vērtība mainās arī
relatīvi stabilajiem ieguldījumiem
pirmajā un otrajā grupā. Sevišķi
to fonds ir sajutis attiecībā uz
Kanadas obligācijām. Procentu
likmju pieaugšanas dēļ vispārējā
naudas tirgū šo obligāciju tirgus
vērtība ASV dolāros pēdējo četru
gadu laikā ir nokritusies no
\$186,000 uz \$115,000 (sk. piemēru
28. numurā). Šī cenu krišanās
nenozīmē, ka obligāciju iz-
devējiem ir finansiālas grūtības un
ka tie varētu naudu neatmaksāt.
Katras obligācijas notecēšanas
brīdī, kas dažos gadījumos ir pēc
10-20 gadiem, atmaksā pilnu tās
nominālo vērtību, un starplaikā tā
ienes nosacītos procentus. Bet, ja
tās tagad pārdotu, būtu jācieš
zaudējumi. Rēķinot uz pašreizē-
jo tirgus vērtību, Kanadas obli-
gācijas ienes pāri par 15%.
Pieņemot, ka procentu likmes no-
stabilizēsies un pamazām kritīsies,
fonda pašreizējais ieguldījums
obligācijās Kanadā būs ienesīgs,
jo bez 15% ienākuma uz pašrei-
zējo vērtību kapitāls obligācijas
mūžā pieaugs par apmēram
\$62,000, t.i., līdz obligāciju
nominālajai vērtībai.

Kā vērtēt fonda ieguldījumus?

Viens veids, kā izvērtēt fonda
panākumus ASV ieguldījumos, ir
tos salīdzināt ar populāro Dow
Jones rūpniecības akciju
caurmēru un ar profesionāli
vadīto ieguldījumu firmu
("mutual" fondu) cenām. Šo salī-
dzinājumu padara komplicētu tas,
ka jāņem vērā visas dividendes,
procenti, peļņa un zaudējumi uz
pārdotām akcijām, kā arī pieau-
gums un zaudējums uz vēl nepār-
dotiem vērtspapīriem. Bez tam jā-
ievēro, ka fonda ieguldīto līdzekļu

daudzums visu laiku ir mainījies.
Aprēķinus vienkāršojot, šāds sa-
līdzinājums rāda, ka fondam ir
gājis labāk nekā rūpniecību ak-
ciju caurmēram. Bet labākie
"mutual" fondi ir auguši daudz
vairāk. Tas rada jautājumu, vai
arī LF turpmāk neieguldīt daļu
savu līdzekļu izmeklētos sekmīgā-
kajos profesionāli vadītos fondos.
LF ieguldījumu kārtotāji apsvērs,
ko var sagaidīt no dažādajiem
fondiem nākotnē un, ja līdzekļus
pārved, cik un kad pārvest.

Kopsavilkums

Izšķiršanās par ieguldījumu iz-
vēli un laiku nav viegla, jo jāpare-
ģo kā firmu, tā rūpniecības un
valsts ekonomiskais stāvoklis.
Profesionālu padomdevēju ir
daudz, bet viņu uzskati dalās un
bieži ir pretrunīgi. Beigu beigās
pašiem LF ieguldījumu pārzinātā-
jiem ir jāizšķiras par katru darīju-
mu, un Jānis Stankevics pavada
daudzas stundas, analizējot firmu
stāvokli un telefoniski to pārru-
nājot ar finanču komisijas
locekļiem.

1981. g. 31. oktobrī LF vērtība,
rēķinot ieguldījumu pirkšanas
cenu, bija \$451,000, un tas
saņēma dividendēs un procentos
apmēram \$39,000 gadā jeb 8.7%.
Fonda ieguldījumu tirgus vērtība
(summa, ko varētu dabūt, ieguldī-
jumus pārdodot) bija \$342,000,
un, rēķinot uz tirgus vērtību, ienā-
kumi bija 11.5%. Šo \$109,000
starpību starp pirkšanas un tirgus
vērtībām radīja \$76,000 "papīra"
zaudējums (t.i., ja akcijas šodien
pārdotu, tad zaudējums kļūtu
īstens) uz Kanadas ieguldījumiem
(obligācijas un Renn Industries
akcijas) un \$33,000 "papīra" zau-
dējums uz ASV akcijām. Kopējais
dalībnieku aizdevums pašlaik ir
\$292,000. Pašreizējā tirgus vērtī-
ba ir pietiekama, lai izmaksātu
vēl neizmaksātos piešķirumus
(\$50,000), un lai aizdevējiem at-
maksātu \$289,000.

Fonda ieguldījumu vadlīnijas ir
konservatīvas. Tās pasargā iegul-
dījumus galvenokārt no zaudēju-
miem, kuŗus varētu radīt ekono-

miski vājas firmas. Pašlaik Amerikā ir rūpniecības atslābums, obligāciju cenas ir nepiedzīvoti zemas, un akciju tirgus ir stingri zem sava 1980.-1981. gada kalngala (Dow Jones rūpniecību akciju caurmērs tad bija ap 1040, tagad ir ap 850). Šis vērtspapīru tirgus stāvoklis atspoguļojas LF ieguldījumos. A. Padegs

4. LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU SVĒTKI

... notiek šogad Klīvlendā no 8. līdz 11. oktobrim. Svētku ietvaros noturēsim arī LF Nedēļas Nogali Nākotnei.

Līdz šī gada 1. septembrim var rezervēt garantētu istabu, ja iemaksā vienas dienas samaksu \$52: Hollenden House, E. 6th and Superior, Cleveland, OH 44114, tel. 215-621-0700. Rezervācijas kartiņu pieprasiet no rīcības komitejas priekšsēdes Zentas Apines, 291 Ridge Road, Hinckley, OH 44233.

Rīcības komiteja lūdz jūsu ziedojumu, kas aizstātu iepriekšējos svētkos saņemto Kanadas valsts pabalstu. Par \$10 vai vairāk varat piedalīties SVEICIENU AKCIJĀ, kuŗas ietvaros jūsu vārds parādīsies svētku Vadonī. Svētku veicinātājiem jāziedo \$50, labvēļiem \$100 un goda biedriem \$250. Ziedojumu čekus rakstīt uz Latvian Youth Song and Dance Festival un nosūtīt: 911 Balboa Ct., Painesville, OH 44077.

Svētku koncertā dzirdēsim divus korus: kopkori ar apmēram 350 dziedātājiem no Ziemeļ-, pat Dienvidamerikas un Anglijas, kamerkori (tā lietas kārtā Līga Aldiņa) ar 40 izlases dziedātājiem. Vēl svētku programmā ir: dievkalpojums un atklāšana, izstāde (kārtā Benita Krūmiņa), dziesmu karš vai Klīvlendas vakars, jaundarbu koncerts (Ilze Akerberga), tautas dejas uz skatuves (Vincents Dindzāns), dziesmu vakars, rakstnieku un mūziķu pēcpusdiena (Sarma Muižniece un Anita Kuprisa), balle, LNJAK un ALJA.

Dalībnieki

DIALOGS

... starp dalībniekiem un padomes locekļiem/redaktoru, kam ierosmi deva revīzijas komisijas aicinājums, lai dalībnieki reizē ar balsošanas zīmēm iesūta "ierosiņājumus, ziņojumus, komentārus un cita veida informāciju." Redaktors uzaicināja padomes locekļus atbildēt uz tādiem dalībnieku jautājumiem un komentēt tāds ierosinājumus, par kuŗiem varētu būt plašāka interese. Diemžēl, ne visi padomes locekļi deva atbildes laikā. Tādos gadījumos atbildes vai nu trūkst vai arī redaktors ir atbildējis, kā nu mācēdams. Ja padomes locekļa un redaktora viedokļi vai informācijas ir atšķirīgas, tad redaktors ir pievienojis savu atbildi. Ikkatrs dalībnieka rakstījums sākas ar zvaigznīti. Redaktors nav atzīmējis visu rakstījumu autorus, jo viņu vārdi ne vienmēr parādījās uz kopijām, kuŗas redaktors saņēma no revīzijas komisijas. Atbilstoši autori ir identificēti ar iniciāļiem, kuŗus var atšifrēt ar 7. lp. atrodamā padomes locekļu saraksta palīdzību.

Redaktors domā, ka LF izklaidētajai saimei šāds dialogs varētu būt ļoti nozīmīgs izklaidētības iespaida mazināšanai. Dialogu vajadzētu turpināt. Lūdzu, iesūtiet redaktoram komentārus utml., ko ierosinājis šē lasāmais vai kas cits LF darbā. Cerams, ka revīzijas komisija savu lielisko aicinājumu šogad atkārtos.

* "Lūdzu publicēt atskaiti par visiem iepriekšējiem piešķirumiem un aizdevumiem ... Kas ir domāts darīt ar tiem stipendātiem, kuŗi mērķus nav realizējuši."

Atskaites sk. LF apkārtraksta 32., 29., 27., 26. un agrākos numuros. Turpmāk ceru atskaites iespiest reizi gadā, pēc-NNN numurā. Visu piešķirumu saraksts bija pievienots apkārtraksta 32.

num. Sarakstā redzams, ka līdz šim atsaukti 5 nerealizēti projekti. Tiem piešķirtās summas pēc atsaukšanas piešķirā citiem projektiem. Līdz šim padome nav sadūrusies ar grūtāku problēmu: ko darīt, ja nevar ar stipendiātu vienoties par projekta beigšanu vai piešķiruma atmaksu. UB

* "Padomes locekļiem ... pamatīgāk izpētīt projektu iesniedzēju "segumu" ... ja aizdevumiem trūkst atsauksmes ... gādāt par lietpratējiem, kas atsauksmes rakstītu. Padomei nākt klajā ar savu "ieteikumu".

Sk. LF apkārtraksta 31. numurā informāciju, norādījumus projektu pieteicējiem un projekta pieteikuma lapā pieprasīto informāciju. Nebūdami eksperti un ieturamo balsošanas termiņu dēļ padomes locekļi "segumu" līdz šim varējuši pētīt tikai pieprasot atsauksmes. Saņemtās atsauksmes ievieto LF dalībniekiem nosūtītajos balsošanas materiālos. Grūti iedomāties, ka padomes "ieteikumi" varētu efektīvi papildināt lietpratēju atsauksmes. Vai tā padome tikai netraucētu LF dalībniekus pildīt savu pienākumu: pašiem iepazīties ar projektiem un izlemt, kuŗi ir vēlamākie? UB

* Ieteic dažādus projektus, piem., E. Upmanis: "Mūsu ... galveno problēmu risināšanā — tauta iet bojā ... zemās dzimstības dēļ, kuŗu atvieto ... krievu imigrācija", J. Stankevics: "... uzmanību pievērst kvalitatīviem akadēmiskiem un zinātniskiem projektiem".

Padomei būtu jāgādā, lai šādi ieteikumi kļūtu par pilnvērtīgiem projektiem. Kā tas praktiski izdarāms? UB

* M. Štauers: "Varbūt ... meklēt projektu īstenotājus projektiem, kas liktos svarīgi padomei; ja rodas izpildītāji, likt projektu balsošanā. Nelaime — padomei varētu pārņemt savu projektu forsēšanu, bet, varbūt, no tā nebūtu jābaidās."

Padomē šad un tad dzirdētas līdzīgas domas, bet padome nav atradusi veidu, kā domas pārvērst īstenībā. UB

* Izsakās pret: "Baņutām" ("lokāls raksturs") un "Saulės jostām" (LF statūtos vajadzētu būt noteikumam "līdzekļus neizlietot ceļošanas izdevumiem", vienībā "pārāk liels skaits normālām skatuvēm", "25 deļotāji vienībā "pārāk liels skaits normālām skatuvēm", "25 deļotāji dotu... pārskatāmāku priekšnesumu ... izmaksātu lētāk"), ceļa izdevumiem Sidņeļas latviešu teātrim (tie "pārspīlēti", kāpēc neapmetas latviešu mājās?); nereālu projektu — tautas dziesmu tulkošanu; spēļu kārtīm bērniem; kritiku neizturošām bērnu un jaunatnes grāmatām.

Tā tas vienmēr būs katrā domājošu locekļu sabiedrībā. Par "lokālo raksturu": dziedu "Baņutas", kas ir pirmā latviešu opera, korī, kuļā ir koristi (un koncertā būs klausītāji?) no vairākām vietām ASV un Kanadā, solisti būs no vairākiem kontinentiem, koncertu varbūt atkārtos ārpus Ņujorkas, cer to ieskaņot lentē. Par "ceļa izdevumiem": mūsu izkaišitās sabiedrības locekļiem ir nepieciešams satikties, sapazīties, sadraudzēties, lai sabiedrība neizjūktu; bez ceļa izdevumiem mēs nepastāvēsim; gan jāšaubās, vai mēs savas retās satikšanās iespējami efektīvi izmantojam; "Saulės josta", liekas, to dara labāk nekā, piem., Sidņeļas latviešu teātris. UB

* A. Ziedare (vēl diviem ir līdzīgas bažas): "Šo paziņojumu saņēmu 1.10.81. Ja būs kādas kavēšanās pastā, tad manu balsojumu par projektiem nesapēms (laikā). Ja es neatbildētu tieši saņemšanas dienā, tad noteikti būtu par vēlu."

Balsošanas materiālus cenšamies izsūtīt apmēram mēnesi pirms iesūtīšanas termiņa, kuļš 1981. gadā bija 12. oktobris. Līdz pilnsapulcei, t.i. 24. oktobrim,

revīzijas komisija saskaitīja ienākušās balsis. EP

Skaita visas balsis, kas ienākušas pirms NNN, t.i., 1981. gadā līdz 24. oktobrim. Pēc šī datuma J. Valainis saņēmis tikai pāris balsojumus, kas nav ieskaitīti. Balso-tājiem der ievērot, ka iesūtīšanas termiņu noteic agru, lai neietu zudumā kaut kādu iemeslu dēļ aizkavējušās balsis un lai būtu laiks balsis saskaitīt. UB

* "Balsošanas zīmes ar lielākiem burtiem, ... ar baltu muguru, lai nav jāzaidē informācija."

Tādā veidā taupām. Balsošanas materiālu kopīgais svārs 1981. gadā bija tieši viena unce. Lielāks svārs būtu izmaksājis apm. \$140 vairāk pasta izdevumos. Par to runāsim nākošajā padomes sēdē. EP

* Trīs ieteic: "Gādāt, lai būtu vairāk kandidātu kā brīvo vietu padomē un revīzijas komisijā."

Pašreizējās nominācijas komisijas priekšsēdis ir to vairākkārt ieteicis iepriekšējo gadu nominācijas komisijām. LF dalībniekiem jāpalīdz nominācijas komisijai. Nominācijas komisija gaida jūsu ieteikumus un kandidātu pieteikumus. Komisijai jānominē visi pieci kandidāti revīzijas komisijai (termiņš: viens gads) un trīs padomei (termiņš: trīs gadi). Šogad jāpārvēļ padomes locekļi Valdis Bašēns, Jānis Krēslis un Andris Padegs. A. Padegs padomē ir bijis sešus gadus un pēc LF statūtiem nevar šogad kandidēt. Nominācijas komisijā darbojas Uldis Grava, Lauris Kalniņš, Juris Petričeks (priekšsēdis) un Guntis Siliņš. JP

Nominācijas komisijai arī jāgādā, lai padomē ievēļ cilvēkus, kas grib un var būt tehniskos amatos (t.i. kasieris, sekretārs). Šī vajadzība jāsaņā ar prasību pēc lielāka kandidātu skaita. UB

* "Par ienākušiem maksājumiem tūlīt izsūtīt kvītes."

Izdevumi šo prasību padara nevēlamu. Bankā iekasētais čeks ir pierādījums par maksājumu.

Kvītes LF parasti izsūta reizi gadā — kopā ar balsošanas materiāliem. JP

* "Raudzīties, lai iemaksas tiek laicīgi ieliktas bankā."

Pilnīgi piekritu. Ja tas tā nenotiek, ieteicu LF dalībniekiem griezties pie revīzijas komisijas ar ieteikumu (sūdzību) izmeklēt, kā padome apsaimnieko līdzekļus, resp. iemaksas. JP

* "Raudzīties, lai iemaksas tiek iegrāmatotas saskaņā ar patiesību dalībnieku kontos".

* P. Priede: "... kuļi dalībnieki ziedojuši tos \$1000 un kuļi tikai aizdevuši?, cik vispār ziedots, cik aizdots?"

No LF ienākumu (apsaimniekotā kapitāla peļņas) viedokļa nav starpības starp ziedotiem vai aizdotiem \$1000. Es domāju, ka citiem nav nekādas vajadzības zināt, vai es savu tūkstoti esmu ziedojis vai aizdevis. JP

Ziedojumu un aizdevumu kopsummas parādās LF bilānces pārskatā. 1980. gada 30. aprīlī (sk. 32. num. pievienoto pārskatu) aizdevumi (Loans from Members) bija \$297,735 un ziedojumi (Restricted Contributions) bija \$66,581. 1981. gada 31. oktobrī šie divi skaitļi bija \$311,295 un \$85,824. AP

* "Kā tas var būt, ka daudzi vissenākie Fonda dalībnieki (dalībnieka kārtas numuri starp pirmajiem simtiem) vēl nav nokārtājuši savas saistības? ... tos, kas nevēlas savas uzņemtās saistības kārtot, no saraksta svītrot?"

Vai kāds ar zemu dalībnieka kārtas numuru, kas vēl nav tūkstosnieks, nevēlētos atbildēt? UB

* "Lūdzu ievietot NNN pilnsapulces un revīzijas komisijas protokolus apkārtrakstā."

Man sūdzas, ka apkārtraksts esot par "sausu". Protokoli būtu vēl sausāki. Arī apkārtraksta apjoms ir par mazu, lai ievietotu protokolus. Ierosināju padomei, lai protokolu kopijas piesūta visiem dalībniekiem, kas tos pieprasa un kas sekretāram

nosūta sev adresētu un apmaksātu aploksni. UB

* "Īsu konspektīvu aprakstu par katra padomes locekļa speciāliem uzdevumiem un kādos jautājumos jāraksta kuņam padomes loceklim, derētu izsūtīt visiem dalībniekiem īsi pēc ... NNN."

Ļoti īss apraksts ir katrā apkārtraksta numurā 7. lapaspusē, kur uzdodu katra padomes locekļa amatu, adresi un telefonu. Aprakstu papildināšu. Par dalībnieka kontu jāraksta dalībnieku pārzinim, ne kasierim. Par projektu pieteikumiem jāraksta projektu pieteikumu pārzinei, bet par piešķirumus saņemušiem projektiem piešķirumu pārzinim. Par LF financēm var griezties pie priekšsēža vai jebkura finanču komisijas locekļa (sk. 32. numura 1. lp.). Ierosinājumus un kritiku var nodot jebkuņam padomes loceklim. Rakstus apkārtrakstam un kritiku vai ierosinājumus par to jāšūta apkārtraksta redaktoram. Lūdzu! UB

M. Štauers: "Būtu vēlami lokālie Fonda pārstāvji, kas Fondu popularizētu uz vietām un sniegtu plašāku informāciju vietējām organizācijām."

Lokālo pārstāvju saraksts veidojas. Pagājušajā rudenī plakātu par LF 1982. gada piešķirumu pieprasīšanu izsūtījām sakarniekiem ap 30 latviešu centros. Pašlaik sarunājam sakarniekus, kad fondu reklamētu Saules Jostas ansambļa izrādēs šī gada maijā. Gribam arī sakarniekiem lūgt apzināt "pazudušās dvēseles", t.i., kūtros maksātājus. Nāciet talkā! AP

* "... inkorporēt LF arī Kanadā. ... tas dotu jaunus dalībniekus ..."

Šīs lietas kārtotājs Guntis Silpiņš saka, ka sagaida mums labvēlīgus rezultātus kuņu katru dienu (sk. arī 32. numurā 2. lp.). UB

* A. Olte u.c.: apsvērt algota pus- vai trešdaļlaika darbveža pieņemšanu.

Plānojam skaitļotāja pielie-

tošanu LF administrācijā (sk. 32. num. 2. lp.). Tas mainīs mūsu grāmatvedību un biroja darbus vispār. Algotam darbiniekam tad būtu arī jāapkalpo skaitļotājs. Šos jautājumus pašlaik nopietni risinām sadarbībā ar AABS ģenerālskretāru Jāni Gaiguli. AP

Ja LF administrācija izmaksātu vairāk kā 10% no piešķirumiem, tad būtu jāšāk šaubīties, vai LF ir efektīvākais veids, kā finansiāli atbalstīt latviešu kultūru un izglītību. Šogad piešķirs \$45,000, pēc 5 gadiem ap \$70,000 gadā. Tātad administrācijai nākošajos 5 gados var izdot \$4500-7000 gadā. Pašlaik izdod \$3000-4000 gadā, neskaitot LF darbinieku personīgo līdzekļu un laika ziedojumus. Tātad jauni administratīvi izdevumi varētu būt tikai \$1500-4000 gadā. Par šo naudu vispusīgu un labu darbinieku, kas varētu veikt dažādos biroja darbus, nevarēs dabūt. Lietu vēl grūtāku padara fakts, ka līdz šim administratīvos izdevumus sedza no iestāžu maksām un ziedojumiem šim nolūkam. Šāda veida ienākumu pašlaik ir zem \$2000 gadā. Situācijai turpinoties, administratīvie izdevumi drīz būs jāsedz no LF peļņas, kuņu līdz šim visu uzlietoja piešķirumiem. Vajadzētu apsvērt iespēju labi pārredzamus tehniskus darbus (kā kases grāmatvedību, apkārtraksta iespiešanu un izsūtīšanu, skaitļotāja apkalpošanu) izdot uz kontrakta mums labvēlīgiem, t.i. lētiem speciālistiem par noteiktu summu. UB

* A. Grava: "... uzņemt NNN programmā referātus, ... pārrunas par latviešu sabiedrības nākotnes problēmām un vajadzībām."

Plānojam šī gada NNN programmā šādu referātu. AP

* "Kas noticis ar mazo bērnu nodarbībām NNN laikā?"

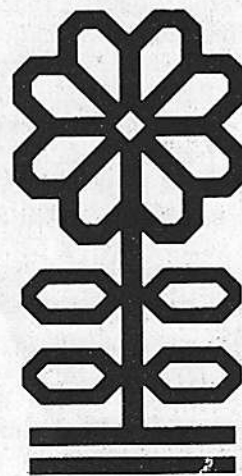
Pēdējos gados ir bijis maz intereses par bērnu nodarbībām NNN laikā. AP

Liekas, ka padome labprāt pieņemtu Jūsu piedāvājumu šādas nodarbības sarīkot. UB

* M. un P. Ieviņi: "Mēs uz visstingrāko protestējam pret angļu valodas lietošanu Latviešu Fonda sarakstē."

P. Ieviņš paskaidro, ka šē domātas pagājušā gada balsošanas materiālos ievietotās svešautieš ekspertu atsauksmes par projektiem. LF nav latviski pārtulkojis arī dokumentus - statūtus un gadskārtējos finanču pārskatus, kuņus vispirms sagatavo, lai izpildītu ASV iestāžu prasības. Ja Jūs varat un vēlaties šos dokumentus kompetenti pārtulkot, domāju, ka padome Jūsu piedāvājumu nenoraidīs. UB

... Ja man nebūtu citu pienākumu (piem., maizes darbs, ģimenes dzīve, dārza apkopšana), es vēl daudz ko citu darītu labāk, abās valodās, ut.t. JP

INESE BALODE JAUNĀ PADOMES LOCEKLE

Inese Purmale Balode, kuŗu pazīstu jau vairāk nekā trīsdesmit gadus, dzimusi Rīgā, vecākā no trim bērniem. Vidējā ir māsa Ilze, kuŗa tagad ir ieguvusi četrus zinātniskus gradus, un jaunākais — brālis Andris, dabas zinātnieks, pēta jūras dzīvniekus. Tēvs ir latvijas armijas virsnieks, bet māte — bibliotēkāre.

Kā daudzus Latvijas armijas virsniekus, Ineses tēvu izsūta uz Sibīriju, no kurienes viņš gan atgriezās Rīgā pēc divdesmit gadiem, bet mirst 1966. gadā, Inesi nekad vairs nesācīcis. Māte ar trim mazajiem bērniem un vecu vīru māti izceļo uz Vāciju, kur Inese ar ģimeni visilgāko laiku nodzīvo Valkas nometnē. Pēc tam ģimene izceļo uz Ameriku, kur viņiem gadās labs aizgādnieks Benton Harbor'ā, Mičiganā. Inese Benton Harbor'ā nobeidz ģimnaziju (pa vasarām strādādama aizgādnieka augļu fermā). Studē Earlhamas (Earlham) universitātē, Ričmondā, Indianā. Visus skolas gadus Inese ir izcila skolniece, saņemdamā daudzus cildinājumus. Universitāti Inese beidz ar uzslavu un iegūst B.S. gradu liberālās zinātnēs. Galvenais priekšmets (major) ir franču valoda.

Studiju laikā Inese ir ļoti aktīva studentu pašvaldībā un šeit atklājas viņas vadošā interese par cilvēkiem un to attiecībām un lomām sabiedrībā. Pēc universitātes beigšanas 1957. gadā, Inese pārceļas uz dzīvi Ņujorkā, kur strādā Selanīs (Celanese) firmas darbinieku pieņemšanas departamentā. Līdztekus darbam Inese atsāk iepazīšanos ar latviešu sabiedrību.

1960.gada augustā Inese Purmale, apprecot Zīgurdu Balodi, kļūst Inese Balode. Viņu dzīve veidojas laimīga, un drīz ģimenē rodas divas atvasītes — meita Māra un dēls Ivars. Drīz ģimeni pārceļ uz Vašingtonu, D.C., jo Zīgurdus, ieguvīšis maģistra gradu

inženierzinātnēs, pieņem darbu Vašingtonas apkārtnē elektronikas firmā.

Kamēr bērni vēl mazi, Inese pavada dzīves lielāko daļu, audzinot un mācot tos, bet iesaistās arī vietējās skolas darbā. Inese daudz piestrādā pie skolas uzvedumiem. Viņas izdomātie un daudzkārt darinātie kostīmi ir neaprazstāmi skaisti.

Tad 1976. gadā ģimeni piemeklē grūts un sāpīgs laiks, Zīgurdus saslimst un mirst ar vēzi tikai 41 gadu vecs. Nu ģimenes uzturēšana un labklājība gulstas vienīgi uz Ineses pleciem. Bet atkal palīgā nāk viņas neizmēlamā uzņēmība, un ģimenes dzīve rit uz priekšu. Inese jau vairākus gadus strādā pilnu laiku, pētot sabiedrības izvērtēšanu federālās valdības programmu ietvaros, vada un apgādā ģimeni un līdztekus arvien ir latviešu skolas galvenā kostīmu "uzbūrēja".

Ja vajadzētu Inesi raksturot pāris vārdos, teiktu, ka viņa ir ļoti uzņēmīga, dzīves gudra, citu saprotoša un izpratoša, lojāla un pāri visam — nebaidās vienmēr mēģināt kaut ko jaunu. Ar šādu pieeju dzīvei Inese, protams, ir paturējusi savu dzirkstošo dabu un vēlēšanos vienmēr mācīties un kāpt augstāk dzīves kalnā. Viņa tagad ir iestājusies "Human Resources" programmā Amerikāņu universitātē, Vašingtonā, D.C., kā gala mērķi saredzot jaunu darbu "Human resources" laukā.

Inese ir arī korp. Dzintra locekle, piepalīdz draudzes darbā, un ar šo gadu ir padomes locekle Latviešu fondā.

Interesanti būtu pieminēt, ka Ineses mātes meitas vārds bija Peniķis. Tā no mātes puses viņas dzīslās rit seno ķoniņu asinis. Ineses vecais tēvs vēl bija dzimis un uzaudzis Ķoniņu ciemā. Pagātne tāpat nav tik sena, un varam būt lepnī, ka ar Inesi mūsu vidū vēl mīt īsta latviešu princese.

Maija Ekšteina

Nākotne

APTAUJAS REZULTĀTI

LF apkārtraksta 31. num. ir iespiesta aptauja par sakariem ar citiem latviešiem. Šeit aprakstu saņemtās atbildes un minu dažas domas, ko tās ierosināja. Visas atbildes nav viendomīgas, un nevienu atbildi nevar vispārināt uz trimdas sabiedrību, jo aptauju nebija saštādījis eksperts, atbilžu ir ļoti maz, un tās pašas nav gūtas ar nejaušu izlasi. Tādēļ atbildes nav pietiekami nozīmīgas, lai tās sīki aprakstītu. Aprakstīšu tikai to galvenās raksturības.

26 atbildētāji sadalījās 4 vecuma grupās (1 nezināma vecuma) ar dažādu latvisku izglītību. Vecākai grupai (4 atbildētāji), virs 61 g.v., būs pabeigta normāla latviskā izglītība, t.i., viņi būs gājuši tikai pilna laika latviešu skolās. 50-60 g.v. (7) būs laba normāla latviskā izglītība, pat visjaunākie varētu būt beiguši ģimnaziju Latvijā. 36-50 g.v. (7) būs jaukta normāla un trimdas latviskā izglītība, visjaunākie sāka runāt latviskā vidē Vācijas nometnēs. Zem 36 g.v. (7) ir tikai trimdas latviskā izglītība, tie latviski runāt mācījušies vidē, kur dominē cita valoda.

Trim atbildētājiem ir vidusskolas izglītība, pārējiem augstskolas izglītība: humānitarā — 12, dabas zinātnēs — 7, inženierzinātnēs — 3. Vai fakts, ka visiem zem 36 g.v. augstskolu beigušiem ir humānitarā izglītība, nozīmē, ka trimdas sabiedrība var pievilkt tikai tos jaunos latviešus, kuriem ir nopietna interese par valodu, literatūru, mākslu, utml.?

Sabiedriskā darbā visvairāk piedalās 50-60 g.v.: katrs caurmērā divu veidu pasākumos; apmēram vienādā skaitā jaunatnes audzināšanā, organizācijas valdē, draudzes darbā un citur (galvenokārt korporācijās?). Vis-

mazāk aktīvi ir zem 36 g.v. un virs 61 g.v.: katrs caurmērā vienā pasākumā; jaunākā grupa, ar vienu izņēmumu, darbojas tikai "citur". Arī starp 36-50 g.v. gandrīz puse pasākumu ir "citur". Vai "citur" pasākumi ir galvenokārt virspusīgi latviskie (piem., dažas tautas deju kopas, daži korporāciju sarīkojumi ar ievadvārdiem latviski, retu latviski nodziedātu dziesmu, pīrāgiem), kuŗos galvenā sarunu valoda ir mītnes zemes valoda, kuŗos ēd, dzer un priecājas, sekojot mītnes zemes paražām un kuŗos piedalās un labi jūtas latviski nerunājošie? Nedomāju, ka šādi sarīkojumi kopj latvisko. Drīzāk tie veicina mūsu iekļaušanos mītnes zemes sabiedrībā veidā, kas "nelec acīs".

Jautājumam "cik bieži Jūs apmeklējat latviešu sarīkojumus (dziesmu svētkus, dievkalpojumus, koncertus, okupētās Latvijas filmu izrādes, turienes mākslinieku un literātu priekšnesumus, citus?" visās kategorijās ir 7-9 "nekad" vai "reti" atbildes, kas tikpat kā visas nāk no trim jaunākajām grupām. To, kas iet uz gandrīz visiem teātriem, ir visvairāk. To, kas apmeklē gandrīz visus dievkalpojumus, koncertus, vai dziesmu svētkus, ir vismazāk — tikai 5 katrā kategorijā. Vismazāk pieejami ir okupētās Latvijas filmu un izpildītāju priekšnesumi: 5 dzīves vietās tādi nenotiek. Viens no 26 atbildētājiem ir principā pret šo sarīkojumu apmeklēšanu.

Zem 36 g.v. latviski lasa vai nu nemaz vai līdz 1 st. nedēļā, izņemot vienu, kas to dara 7-10 st./ned. Atbildētāji pārējās vecuma grupās latviski lasa, sākot no 2—3 līdz pat 10-28 st./ned.

Ar latviešiem (ne ģimenes locekļiem), savā pilsētā vai tās tuvākā apkaimē lielākais atbildētāju skaits runā pa telefonu vai sarakstās (10) un satiekas personīgi (11) ne biežāk kā reizi nedēļā. Ar latviešiem citur brīvajā pasaulē lielākais skaits runā pa telefonu vai sarakstās (14) un satiekas personīgi

(8) ne biežāk kā reizi mēnesī. Ar latviešiem Latvijā vai ar tiem, kas pēdējos piecos gados no turienes emigrējuši, lielākais skaits (11) sarakstās vai runā pa telefonu ne biežāk kā katru gadu, bet personīgi lielākais skaits (8) satiekas vēl retāk. Kamēr sakari ar pirmajām divām grupām pēdējos desmit gados nav mainījušies 15, ar trešo grupu tā ir tikai pieciem, kamēr tie ir pastiprinājušies 7 un samazinājušies 8. Visas trīs grupas sev vienādi tuvas izjūt 17, bet 9 (zem 36 g.v. — 4) izjūt atšķirīgas tuvības pakāpes. Pieciem vistuvākie ir apkārtnes latvieši un visiem, izņemot vienu, vismazāk tuvie ir Latvijas latvieši.

Starp tiem, kas visas trīs grupas izjūt vienādi tuvas, ir laba tiesa ar minimāliem sakariem ar divām vai pat visām trim grupām, t.i., viņu jūtas būs praksē maz vai nemaz pārbaudītas, tādēļ atbilde varētu izteikt ideālu, ne īstenību. Bet ir arī laba tiesa tādu, kas savus sakarus ar vienu vai abām tālākajām grupām ir pēdējos desmit gados pastiprinājuši. Esmu pārliecināts, ka savstarpēju sakaru palielināšana ārstētu trimdas sabiedrības acīmredzamās nezināšanas, neizpratnes un vienaldzības slimības un paildzinātu tās mūžu.

No dažādām sabiedriskām grupām lielākajam skaitam visbiežākie sakari ir ar citu paaudzi: 22 biežumu mēra nedēļās vai mēnešos. Visretākie sakari lielākajam skaitam ir ar rakstniekiem un māksliniekiem: 15 katru gadu vai retāk. Sakari ar vidējām trim grupām — plašāka mēroga organizāciju amatvīriem, garīdzniekiem un jaunatnes audzinātājiem — biežuma ziņā sadalās visai līdzīgi. Puse atbildētāju jūtas vienādi tuvi visām šīm sabiedriskām grupām, otras puses lielākais skaits (10 no 12) jūtas vistuvāki kādai citai paaudzei un vistālāki (9 no 12) garīdzniekiem. Tātad atbildēs nevar saskatīt daudz pārrunāto paaudžu plaisu.

Uldis Bluķis

Padome

Andris Padegs
Priekšsēdis
2 Merry Hill Rd.
Poughkeepsie, NY 12603
Tel.: 914-462-3317

Inese Balode
11907 Bargate Ct.
Rockville, MD 20852
Tel.: 301-881-4658

Vaidis Bašēns
Dalībnieku pārzinis
304 Doren Terr.
Vineland, NJ 08360
Tel.: 609-691-7087

Rita Gāle Uibo
Vicepriekšsēde/
Projektu pieteikumu pārzine
22 Springbrook Rd.
Livingston, NJ 07039
Tel.: 201-994-2289

Ģirts Kaugars
Reklāmas pārzinis
5209 Douglas Ave.
Kalamazoo, MI 49007
Tel.: 616-381-3798

Jānis Krēsliņš, Sen.
Piešķirumu pārzinis
3413 Giles Pl.
Bronx, NY 10463
Tel.: 212-548-0755

Juris Petričeks
Priekšsēža vietnieks/Kasieris
350 Olive St.
Menlo Park, CA 94025
Tel.: 415-323-2838

Ervins Pilmanis
Sekretārs
91 High Street
Tel.: 201-838-2240

Guntis Siliņš
Vicepriekšsēdis
238 Queen Street
Port Perry, Ont.,
Canada
Tel. 416-985-8839

Apkārtraksta dizainu ziedojis —
Uģis Nīgals
Apkārtrakstu salicis —
Uldis Grava
rediģējis —
Uldis Bluķis
Chemistry Dept.,
Brooklyn College
Brooklyn, NY 11210
Tel.: 212-859-1336